

Громадська Ініціатива
«За чесну та прозору митницю»

Популярність «контрабандних» товарів серед споживачів

За результатами online-опитування

* У цьому опитуванні під «контрабандою» малося на увазі переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю товарів, на які не розповсюджується дія норм чинного Кримінального кодексу України.

Опитування «Популярність «контрабандних» товарів серед споживачів» було проведене Громадською ініціативою **«За чесну та прозору митницю»** (Ініціатива далі) **онлайн з 6 до 15 липня 2020 року**. Це п'яте з серії опитувань, які проводяться Ініціативою двічі на місяць.

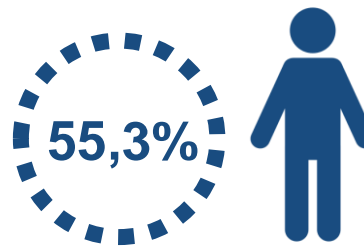
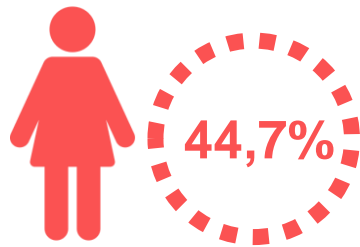
Метою опитування було оцінити наскільки поширені на українському ринку товари, що завезені з порушенням митних правил, з'ясувати ставлення споживачів до таких товарів та готовність споживати такі товари.

- Ми з'ясували, як часто та де (в магазинах, на ринках, онлайн тощо) споживачі можуть купувати товари, ввезені з порушеннями митних правил. Такі товари можуть траплятися серед різних категорій: від продуктів харчування та одягу до парфумів, іграшок чи побутової техніки.
- Для того, щоб визначити поінформованість споживачів про те, чи є «контрабанда» серед товарів, які вони купують, ми запитали, чи припускали споживачі наявність контрабандних товарів серед тих, які вони купували, та чи купували вони такі товари свідомо.
- Також респонденти вказали, чи має для них значення те, чи куплені ними товари було ввезено офіційно, та як, на їхню думку, контрабанда товарів комерційного призначення впливає на економіку України і добробут громадян. І нарешті, респондентам було запропоновано сказати, чи потрібно боротися з контрабандою товарів, і якщо так – то хто саме (держава, бізнес, споживачі) повинен це робити.
- В опитуванні взяли участь 76 респондентів.

Проект Громадська Ініціатива «За чесну та прозору митницю» реалізується ІЕД за фінансової підтримки Європейського Союзу, Міжнародного Фонду "Відродження" та AtlasNetwork.

Респонденти

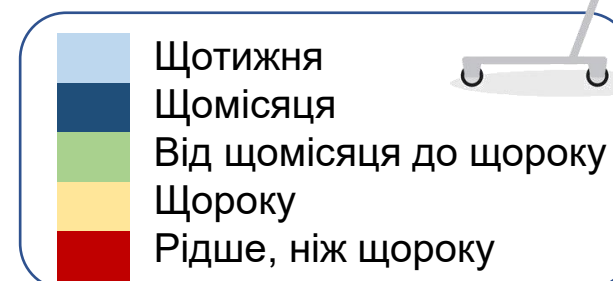
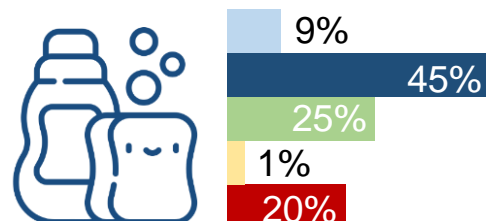
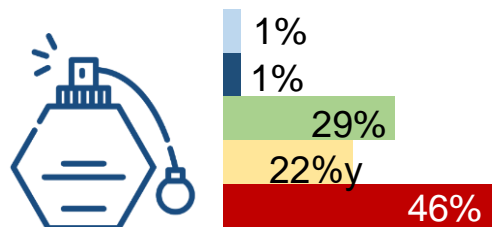
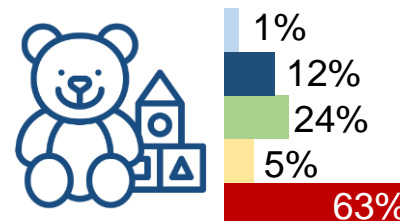
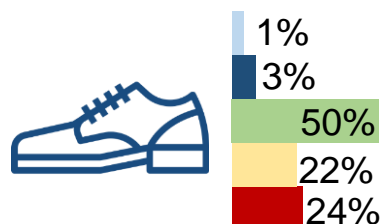
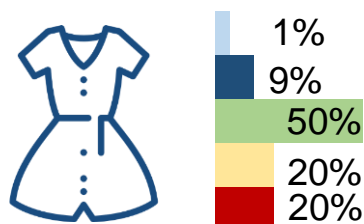
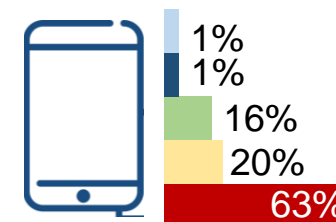
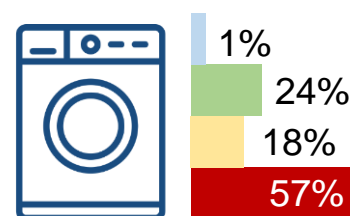
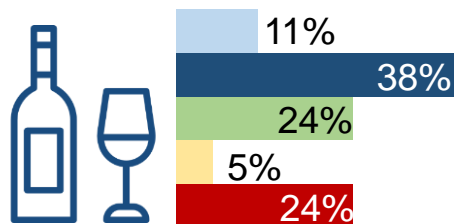
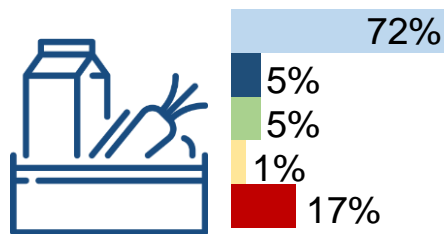
- В онлайн-опитуванні взяли участь респонденти з 15 областей України (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Київська, Львівська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька та Чернігівська) та м. Києва.

- Вік опитаних - від 23 до 60 років, середній вік 40 років

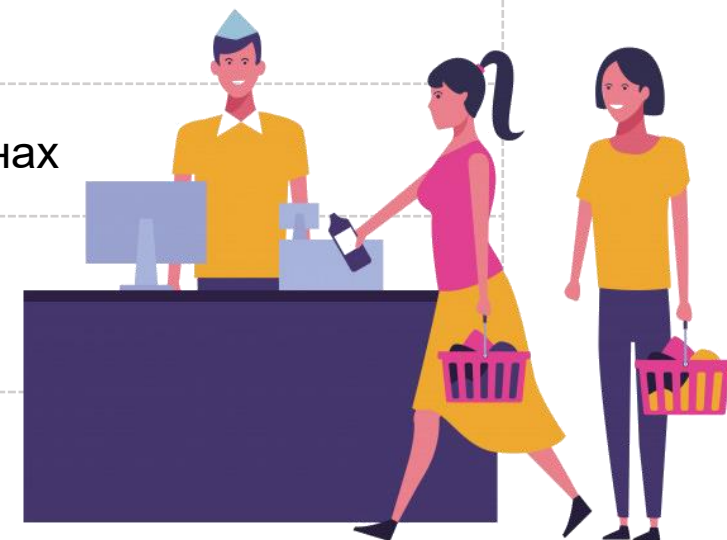
Як часто купують українці?

Де купують українці?*

* Сума % більше 100, тому що респонденти вибирали більш ніж один варіант відповіді

Споживачі припускають наявність «контрабандних» товарів при купівлі*:

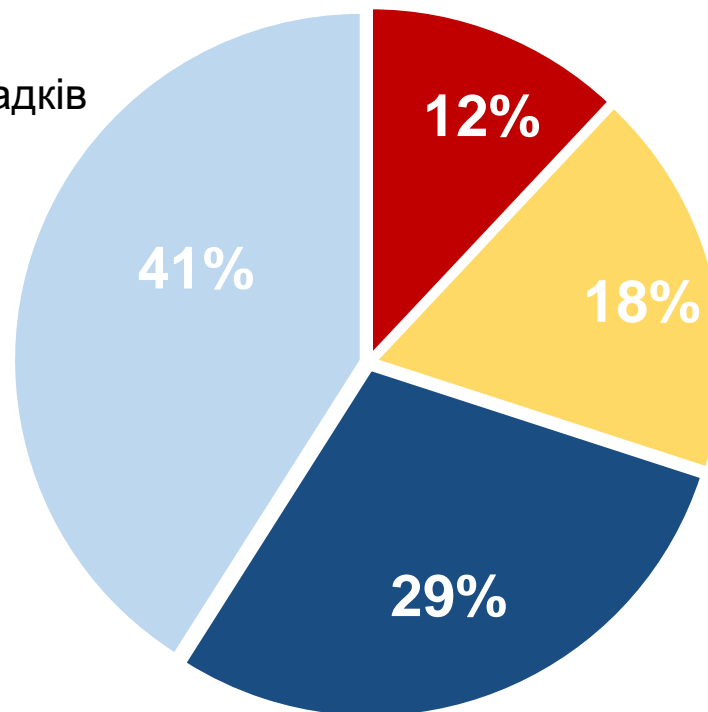
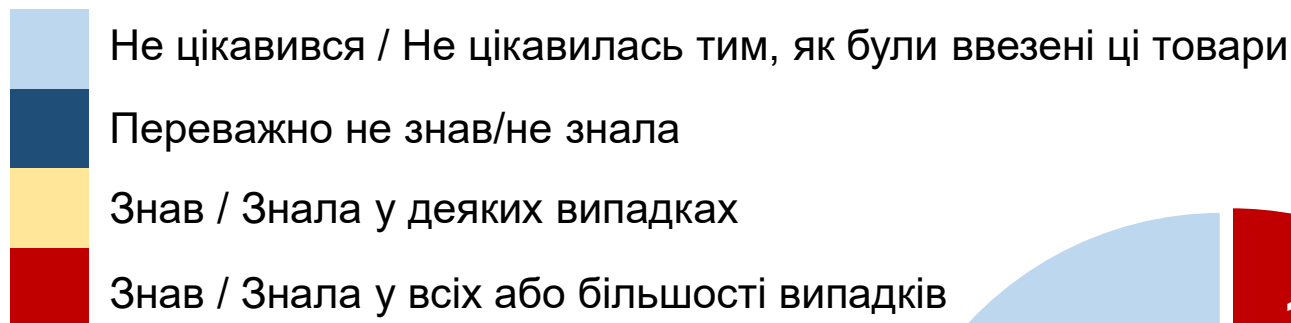
Купуєте «контрабандні» товари?

Популярність «контрабандних» товарів серед споживачів

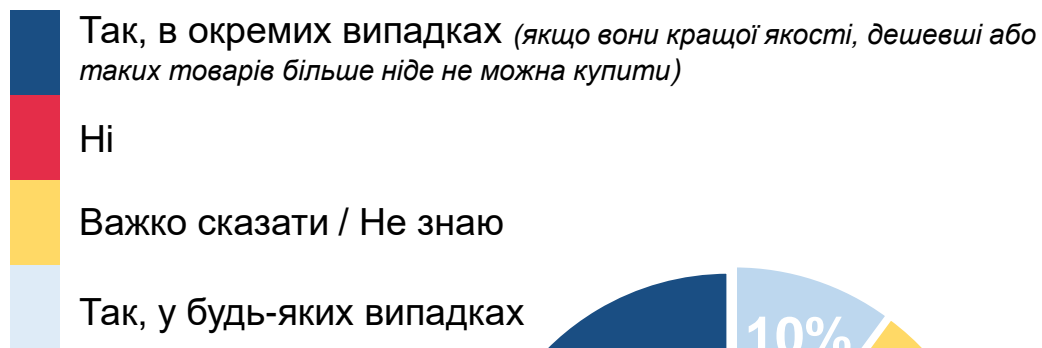
* Сума % більше 100, тому що респонденти вибирали більш ніж один варіант відповіді

Ви знали, що купуєте «контрабандні» товари?

Чи купували б ви «контрабандні» товари?

Як би Ви знали наперед, що товари, які Ви купуєте, ввезено з порушенням митного режиму, чи купували б Ви їх?

Чи має для Вас значення, що товар, який Ви купили, був ввезений в Україну з порушенням митного режиму?

«Контрабанда» або Ні?

Чому в Україні купують «контрабандні» товари?

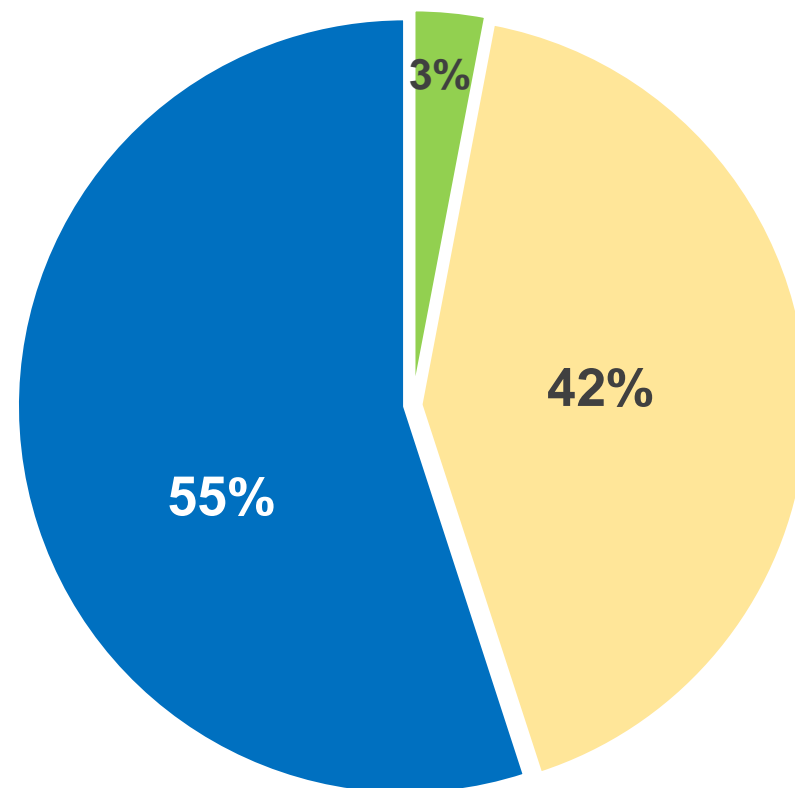
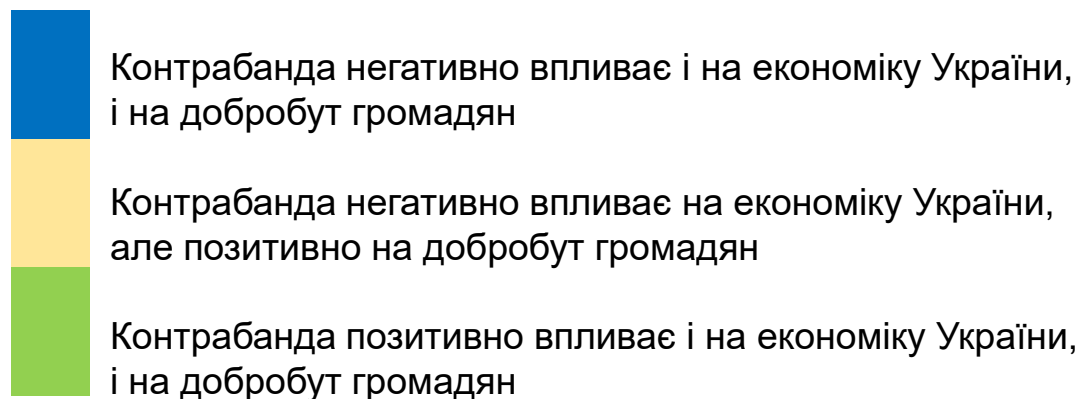
	81%	Через кращу ціну
	51%	Через можливість купити товари, яких не має в країні
	28%	Через вищу якість
	22%	Через більший асортимент
	5%	Більшість не знає, що купують «контрабандні» товари

Чи готові Ви купувати «офіційні» товари, якщо їхня вартість буде вищою, ніж вартість товарів, ввезених без сплати мита (з порушенням митного режиму)?

	32%	У деяких випадках
	23%	Швидше так
	17%	Так
	13%	Швидше ні
	7%	Важко сказати / Не знаю
	7%	Ні

Вплив «товарної контрабанди» на економіку України та добробут громадян

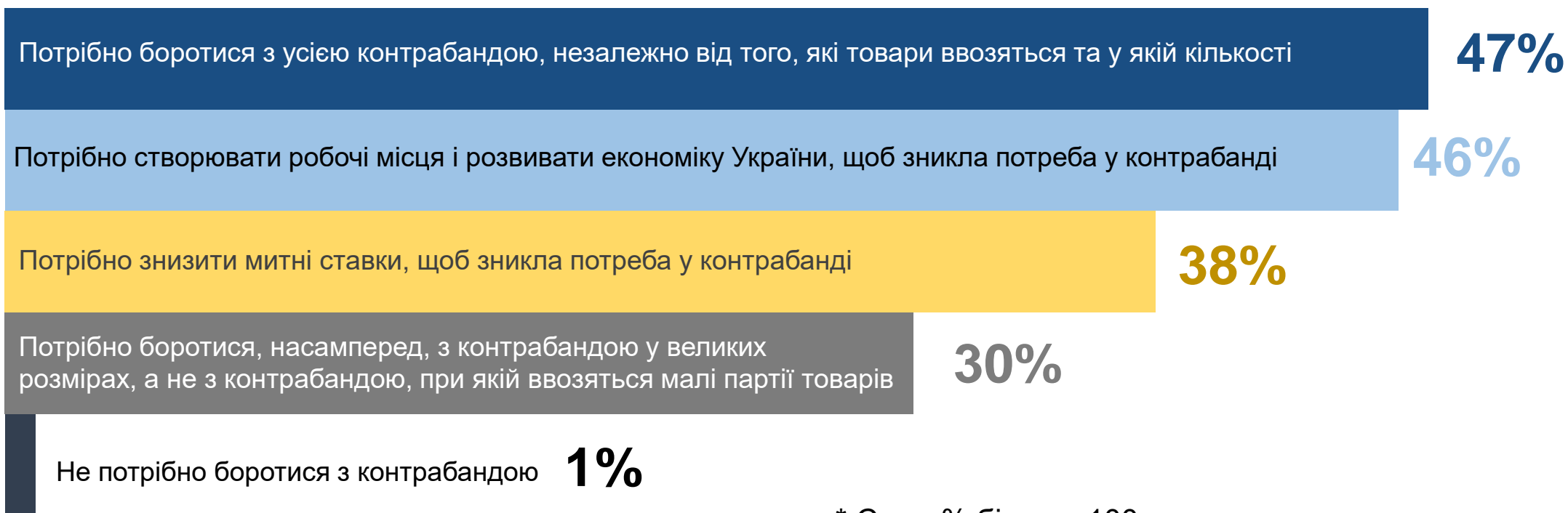
Вплив «товарної контрабанди»

Популярність «контрабандних» товарів серед споживачів

Чи потрібно боротися з «контрабандою»?*

* Сума % більше 100, тому що респонденти вибирали більш ніж один варіант відповіді

Чи можливо вирішити проблему товарної «контрабанди» в Україні?

Можливо припинити контрабанду у великих розмірах, але контрабанда у невеликих розмірах залишиться

37%

Можливо припинити всю або переважну частину контрабанди

28%

Можливо припинити певні схеми контрабанди або певних учасників цих схем, але на їхньому місці будуть виникати нові

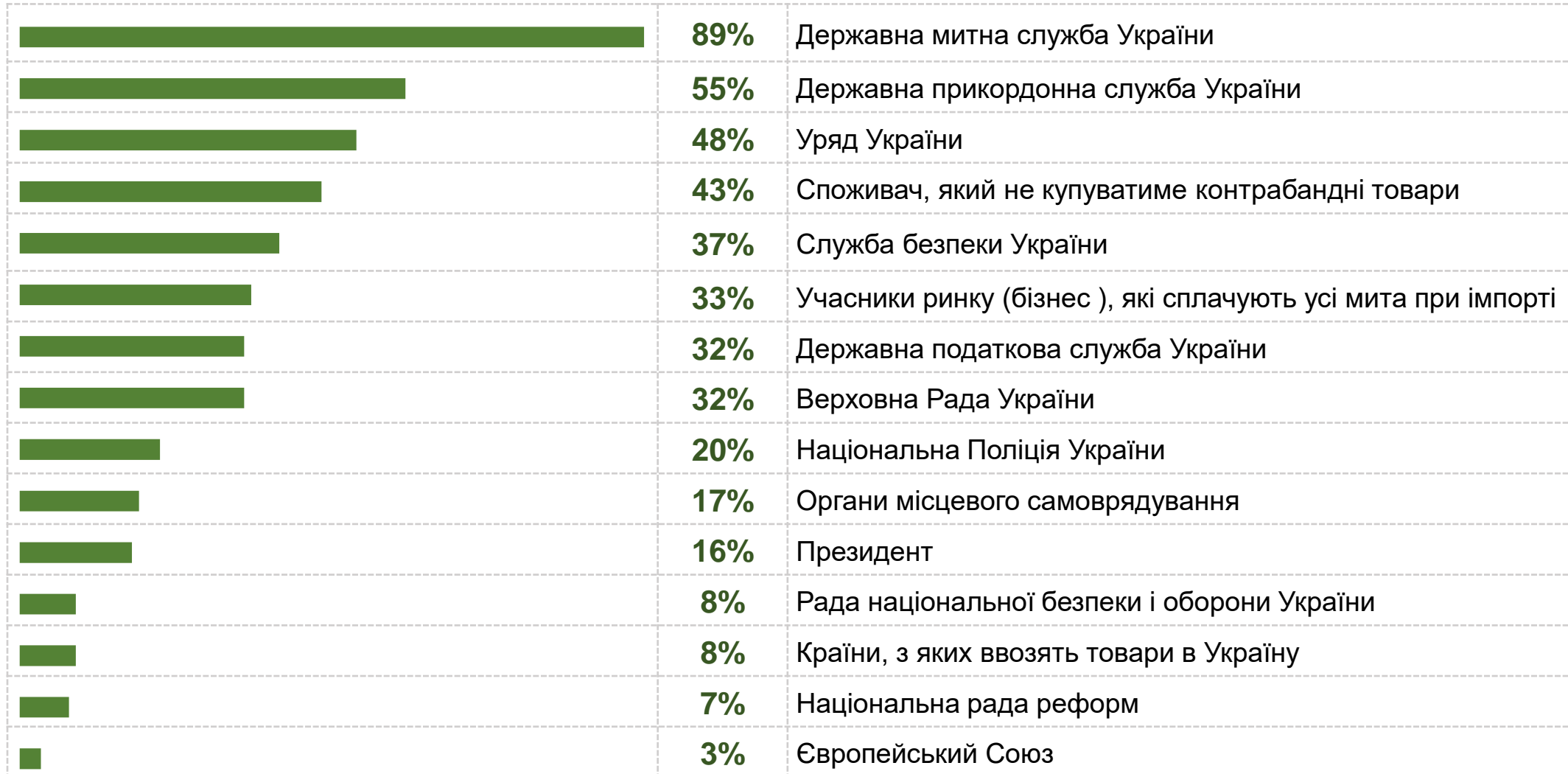
19%

В Україні неможливо вирішити проблему товарної контрабанди

16%

Хто має вирішити проблему товарної «контрабанди» в Україні?*

Хто має вирішити проблему товарної «контрабанди» в Україні?

* Сума % більше 100, тому що респонденти вибирали більш ніж один варіант відповіді

СТАВЛЕННЯ ДО СПОЖИВАННЯ «КОНТРАБАНДНИХ» ТОВАРІВ

- Як і очікувалося, **продукти харчування та побутова хімія** належать до товарів, які споживачі купують найчастіше. Побутову техніку, електронні пристрої («гаджети») та іграшки купують найрідше.
- **Купівля товарів онлайн** майже така ж розповсюджена, як і їх купівля у великих магазинах чи супермаркетах – три четвертих опитаних вказали, що купують товари онлайн. Однак, на цей показник могло вплинути те, що опитування було проведене онлайн, тобто респонденти, які користуються інтернетом та соціальними мережами, ймовірно, більше схильні здійснювати покупки онлайн.
- На думку респондентів, найбільше «контрабандних» товарів вони могли купити **серед продуктів харчування, побутової техніки та електронних пристроїв**. Також ці продукти можуть бути досить поширеними серед одягу та побутової хімії.
- **Конкурентна ціна** є основною причиною того, чому, на думку респондентів, «контрабандні» товари користуються попитом. Можливість купити недоступні товари також є важливою причиною купівлі таких товарів, але не настільки визначальною, як краща ціна.
- **Третина опитаних**, знала або здебільшого була проінформована, що серед його чи її покупок були товари, що ввезені з порушенням митних правил, хоча **два з п'яти опитаних стверджує, що не знали або не цікавилися** тим, чи були серед товарів, які вони купували, такі, що ввезені з порушенням митних правил.

СТАВЛЕННЯ ДО СПОЖИВАННЯ «КОНТРАБАНДНИХ» ТОВАРІВ

- При цьому майже **дві третини з опитаних (58%)** зазначили, що **купили б** або **в деяких випадках купили б товари**, навіть якщо б знали наперед про те, що вони ввезені неофіційно. Це свідчить про те, що переваги від купівлі таких товарів (краща ціна, асортимент, якість тощо) є важливішим фактором для значної частини споживачів, ніж фінансові та правові аспекти ввезення товарів з порушенням митних правил.
- Головним фактором споживання «контрабандних» товарів є ціна (88% опитаних), також важливими є можливість купити товари, які не завозяться офіційно, «яких не має в країні» (55% опитаних).
- Більше **половини опитаних (52%)** повідомили, що для них має значення, що товар завезений з порушенням митного режиму, а **55% опитаних** висловили готовність **купувати офіційно ввезені товари** замість тих, що були ввезені неофіційно, навіть за умов вищої ціни.

КОРОТКО: Отже, ставлення українського споживача до «контрабандних» товарів складається з суджень, що протирічать одне одному. З одного боку, такі товари часто купують через нижчу ціну та кращий асортимент. З іншого, для споживача має значення, яким чином завезений товар, та він готовий (-ва) або скоріше готовий (-ва) купувати аналогічний товар, завезений офіційно, навіть за вищу ціну.

ЩО РОБИТИ: інформаційні заходи та кампанії, спрямовані на підвищення обізнаності споживачів про походження товарів на ринку, потенційно можуть змінити купівельну поведінку в бік зростання свідомого вибору купувати офіційно розмитнені товари.

ВПЛИВ «КОНТРАБАНДИ» НА ЕКОНОМІКУ ТА ДОРОБУТ ГРОМАДЯН

- 55% опитаних вважає, що «контрабанда» товарів **негативно** впливає як **на економіку країни**, так й **на громадян**. Трохи менше опитаних (42%) вважають, що "контрабанда" **позитивно впливає на добробут громадян**, хоча **негативно – на економіку України**. Решта (3%) впевнені, що це позитивно як для економіки, так й для громадян.

КОРОТКО: Існують дві протилежні точки зору щодо впливу «контрабанди» на добробут громадян, які мають приблизно однакову частку прихильників (за результатами нашого on line опитування)

ЩО РОБИТИ: Потрібно збільшувати поінформованість громадян про прямий зв'язок між економічною ситуацією в країні та власним добробутом.

БОРОТЬБА З «КОНТРАБАНДОЮ» ТОВАРІВ КОМЕРЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

- **47%** опитаних вважають, що **треба боротися з усією контрабандою** не залежно від розмірів, а **46%** опитаних думають, що потрібно **"створити робочі місця та розвивати економіку, щоб зникла потреба у «контрабанді»"**. **38%** вважають, що треба **знизити митні ставки, щоб зникла потреба у контрабанді, а 30%** впевнені, що треба боротися з контрабандою **лише у великих розмірах**.
- **Лише менше третини опитаних (28%)** вважають, що **можна припинити всю, або практичну всю «контрабанду»** товарів, решта є не такими оптимістичними та мають застереження. **35%** опитаних **песимістично налаштовані** щодо можливості **побороти «контрабанду»** (вони думають, що це явище не можливо припинити, бо "припинивши одні схеми, одразу виникнуть інші"), **37%** вважають, що **«велику контрабанду» здолати можна**, а от контрабанда у **невеликих обсягах** все одно **залишиться**.
- **Основними учасниками боротьби з «контрабандою»** товарів комерційного призначення, на думку опитаних, є **Державна митна служба (88%), Державна прикордонна служба (55%), Уряд України (48%), свідомі споживачі (43%), СБУ (38%), бізнес, який сплачує усі мита (33%), Державна податкова служба (32%) та Верховна Рада (32%)**.

БОРОТЬБА З «КОНТРАБАНДОЮ»

КОРОТКО: З «контрабандою» у великих розмірах боротися необхідно. І можливість досягти успіху досить висока: потрібно не тільки протидіяти контрабанді, а й створювати економічні можливості, коли контрабанда стане економічно не вигідною і непотрібною. У цьому є важливою роль громадян (або споживачів) та їх свідомого ставлення до споживання, розуміння зв'язку власного добробуту та економічної ситуації в країні.

ЩО РОБОТИ: Потрібно як протидіяти «контрабанді», застосувавши набір інструментів контролю на кордоні, так й створювати умови, коли «контрабанда» стане не вигідною для бізнесу та непотрібною для споживача, збільшувати обізнаність споживачів щодо зв'язку власного добробуту та економічної ситуації в країні, збільшувати поінформованість громадян щодо того, яким чином використовуються кошти державного та місцевих бюджетів.

Проект «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» виконує Громадська Організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» за фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network

КОНТАКТИ ПРОЄКТУ

сайт: www.tfd.ier.com.ua

e-mail: customs@ier.kyiv.ua

Facebook: www.facebook.com/TFD.IER

Приєднуйтеся до нашої сторінки у [Facebook](https://www.facebook.com/TFD.IER)

**ГО «Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій»**

вул. Рейтарська 8/5-а, 01054 Київ, Україна

тел. + 38 044 278-63-42

факс + 38 044 278-63-36

institute@ier.kiev.ua

www.ier.com.ua

